

Egenskaper som krävs i talterapeutarbetet och under talterapeutstuderandes praktikperioder

Talterapeuten arbetar med bedömningar och intervention för personer i olika åldrar som har svårigheter med växelverkan, språk, tal, röst, sväljning eller ätande. Talterapeuten arbetar i nära kontakt med klienter, anhöriga och näromgivning samt i samarbete med sakkunniga från olika yrkesgrupper. För att kunna utföra ett gott arbete förutsätts goda färdigheter i kommunikation och språk, samt psykiska och fysiska egenskaper som beskrivs närmare nedan. De praktikperioder som hör till logopedistudierna förutsätter samma egenskaper som talterapeutarbetet.

Sinnesfunktioner: Talterapeuten bör ha en tillräckligt bra *hörsel* för att kunna fungera i verbala kommunikationssituationer som baserar sig på växelverkan mellan klienter och professionella. Speciellt noggrann hörsel förmåga krävs vid bedömning och re-/habilitering av de klienter som kommer för behandling p.g.a. svårigheter med uttal eller röstproduktion. I dessa situationer ska talterapeuten kunna, ibland endast baserat på hörseln, bedöma om klienten producerar ett avvikande språkljud, och i så fall på vilket sätt det avviker. Under behandlingens gång bedömer talterapeuten förändringarna i klientens tal främst med hjälp av hörseln.

Talterapeuten behöver en god *synförmåga*, framför allt för att ögonkontakt är ett centralt element i växelverkan. Med hjälp av synen observerar och bedömer man även många faktorer i interaktionen som är centrala för att kunna tolka och förstå när man ska re-/habilitera dessa funktioner; såsom uppmärksamhetsfokus och känslotillstånd. En god synförmåga behövs också vid bl.a. bedömning och re-/habilitering av tal- och röstproduktion och av den muskulatur som används vid ätande och sväljning. Synförmåga behövs även i arbetet med visuella kommunikationsmetoder inom alternativ och kompletterande kommunikation (t.ex. teckenspråk och grafiska metoder). I arbetet behövs även apparatur och olika hjälpmedel vars användning förutsätter tillräcklig synförmåga.

Tal och röst: Talet är talterapeutens mest centrala arbetsredskap i nästan alla arbetsuppgifter. I talet får därför inte förekomma sådana avvikelser i *röst*, *uttal* eller *talrytm*, som gör talet svårförståeligt. Om talterapiens målsättning är att korrigera klientens artikulationsavvikelse bör talterapeuten kunna demonstrera det korrekta uttalet, såväl enskilt som på ord- och meningsnivå. Om klienten har en störning i röstproduktion eller talflyt bör talterapeuten kunna ge modell för korrekt röst- och talproduktion.

Motorik: Beträffande *arm- och handfunktion* behövs en normal grov- och finmotorik i nästan alla talterapeutens arbetsuppgifter. En *god allmän rörelseförmåga* behövs främst i arbetet med barn, som rör sig mycket. Det är inte alltid mest ändamålsenligt att arbeta med barn vid bordet, utan t.ex. på golvet.

Språkliga färdigheter: I talterapeutens arbete är språket oftast i fokus, både i arbetsuppgifterna samt som ett verktyg för att utföra arbetet. För att kunna bedöma en klients språkförmåga samt för att kunna planera och förverkliga den re-/habilitering som krävs, bör talterapeuten i regel bemästra re-/habiliteringsspråket som sitt modersmål. Utöver verbal uttrycksförmåga behöver talterapeuten bemästra det skriftspråk som används inom re-/habiliteringssamfundet (i Finland oftast finska eller svenska) tillräckligt väl för att kunna utföra dokumentation samt för att ge klara och otvetydiga instruktioner till alla berörda parter.

Mentala färdigheter: Talterapeutens arbete förutsätter goda färdigheter i interaktion samt förmåga att komma överens med olika människor och människogrupper. Talterapeuten ska kunna acceptera mångfald och förstå andra människors perspektiv i de frågor som berörs. Arbetet förutsätter även flexibilitet, bl.a. för att arbetet utförs i många olika miljöer med många olika människor. Arbetet utförs även i klientens vardagsmiljö; i daghem, i skolor, på vårdinstanser eller hemma. Med tanke på arbetets innehåll och tidsscheman är det viktigt att talterapeuten tål måttlig arbetspress.